

Розробники:

Хоружа Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії педагогіки.

Цюман Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології.

Викладачі:

Хоружа Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії педагогіки.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 06.02.2019 №7

Завідувач кафедри Л.Л. Хоружа

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

231.00.02 Соціальна педагогіка

Гарант освітньої програми (Т.Г. Веретенко)

Робочу програму перевірено

« » 20 р.

Заступник директора (Машовець М.А.)

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Педагогіка		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 кредити (180 годин)	
Курс	5	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	-
Обсяг кредитів	6	-
Обсяг годин, в тому числі:	180	-
Аудиторні	56	-
Самостійна робота	85	-
Форма семестрового контролю	іспит (10 семестр)	-
Модуль1. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін		
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	-
Аудиторні	24	-
Самостійна робота	45	-
Семестровий контроль	15	-
Форма семестрового контролю	іспит	-
Модуль2. Педагогіка та психологія вищої школи		
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	-
Аудиторні	32	-
Самостійна робота	40	-
Семестровий контроль	15	-
Форма семестрового контролю	іспит	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розкрити закономірності розвитку освіти, процесу навчання та розвитку творчого потенціалу студентської молоді, її наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та специфіку науково-педагогічної діяльності викладача, визначити особливості науково - педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Завдання курсу:

- аналіз закономірностей функціонування системи вищої освіти і її складових (освітній процес, управління, викладач, студент тощо);
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, розвитку творчого потенціалу студентів, управління в системі вищої освіти;
- прогнозування перспектив розвитку вищої освіти в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір;
- вивчення, аналіз та узагальнення практики, досвіду педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах;
- набуття магістрантами досвіду творчого використання педагогічних знань для вирішення конкретних завдань майбутньої навчально-професійної та науково-педагогічної діяльності.

- інтеграція та систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психологічні передумови підвищення якості вищої освіти;
- опанування знань про психологічні особливості студентського періоду життя людини й усвідомлення закономірностей професійного становлення і особистісного зростання майбутніх фахівців;
- формування професійного мислення магістрантів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності;
- сприяння професійному самовизначенню та набуттю магістрантами професійно-педагогічної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та передумов її опанування.

3. Результати навчання за дисципліною

Внаслідок опанування змісту нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» у магістрантів формуються такі **навчальні компетентності**:

- спроможність ефективно планувати та організовувати власну викладацьку діяльність;
- володіти формами, методами та засобами викладання у вищій школі;
- використовувати інноваційні технології навчання, інтерактивні методи навчання;
- здатність до постійного самовдосконалення задля підвищення власного рівня професійної компетентності;
- спроможність організовувати сприятливе комунікативне середовище для взаємодії у системі «викладач-студент»;
- здатність до рефлексії, уміння діагностувати результати навчальних досягнень студентів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної навчальної дисципліни

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
			Аудиторні	Лекції	заняття Семінарські / практичні	Самостійна робота	Модульний контроль
ЧАСТИНА І. ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ							
Блок-модуль І. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТСТВА							
1	Психологія вищої школи як наука	9	4	2		5	
2	Психологічна характеристика студентського віку	7	2	2	2	5	
3	Професійне становлення особистості студента	2	2		2		
<i>Разом</i>		18	8	4	4	10	
Блок-модуль ІІ. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ							
4	Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи	9	4	2	2		
5	Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи	2	2	2		5	
6	Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами	9	2		2	5	2
<i>Разом</i>		20	8	4	4	10	2
<i>Семестровий контроль</i>		7					
<i>Всього</i>		45					
ЧАСТИНА ІІ. ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ							
Блок-модуль ІІІ. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ							
7	Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.	9	4	2	2	5	
8	Управлінська структура ВНЗ. Педагогічний менеджмент.	7	2	2		5	
9	Види та функції діяльності викладача вищої школи (наукова, викладацька, соціально-гуманітарна тощо).	2	2		2		
<i>Разом</i>		18	8	4	4	10	
Блок-модуль ІV. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ							
10	Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ.	9	4	2	2	5	
11	Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і вмінь студентів у ВНЗ.	2	2	2			
12	Розвиток професійно-педагогічних умінь (тренінг).	9	2		2	5	2
<i>Разом</i>		20	8	4	4	10	2
<i>Семестровий контроль</i>		8					
<i>Всього</i>		46	16	8	8	20	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		90	32	16	16	40	4

5. Програма навчальної дисципліни

Блок-модуль I. Психологія вищої школи

Лекція 1. Психологія вищої школи як наука

Психологія вищої школи як нова галузь психологічної науки та навчальна дисципліна. Предмет, завдання і основні категорії психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти України. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. Методологія, принципи і методи психологічного дослідження.

Основні поняття теми: психологія вищої школи, науково-дослідні, діагностично-корекційні та практичні завдання психології вищої школи, студент і викладач як суб'єкти взаємодії у вищій школі, методологія психологічного дослідження, принципи психологічного дослідження, методи наукового психологічного дослідження, етика психологічного дослідження.

Лекція 2. Психологічна характеристика студентського віку

Пізня юність як типовий період розгортання студентства. Інтелектуальні й особистісні показники представників студентського періоду. Суперечності та кризи студентського віку. Механізми та результати соціалізації особистості на етапі навчання у ВНЗ. Адаптація студента до умов навчання у вищій школі. Типологія сучасних студентів.

Основні поняття теми: студентство, інтелектуальна й особистісна зрілість, Я-концепція студента, криза ідентичності, криза адаптації, криза апробації, криза фахової готовності, соціалізація особистості, адаптація студентська, соціальна зрілість.

Лекція 3. Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи

Педагогічний професіоналізм як предмет психологічного аналізу. Компоненти педагогічної діяльності викладача та його професіоналізму. Акмеологічний підхід до змісту та виявів професіоналізму сучасного викладача ВНЗ. Вияви професіоналізму педагогічної діяльності викладача. Професіоналізм особистості викладача.

Основні поняття теми: професіоналізм, педагогічний професіоналізм, професіоналізм діяльності викладача, професійне мислення, професіоналізм особистості викладача, педагогічна спрямованість, професійна ідентичність, імідж викладача.

Лекція 4. Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи

Види і функції педагогічного управління у ВНЗ. Психологічний аналіз процесу управління у вищій школі. Особливості педагогічного контролю і оцінки навчально-професійної діяльності студента. Вимоги до здійснення педагогічного контролю та оцінки у ВНЗ.

Основні поняття теми: педагогічне управління у ВНЗ, функції та принципи педагогічного управління, психологічно-орієнтовані моделі навчання студентів, педагогічний контроль та оцінка навчально-професійної діяльності студента, самоконтроль та самооцінка учіння студента.

Блок-модуль II. Педагогіка вищої школи

Лекція 5. Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття

Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.

Методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки.

Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу у вищій школі. Категорії педагогіки вищої школи. Методи педагогіки вищої школи.

Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура. Принципи діяльності освітніх закладів.

Стан і тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. Болонський процес. Пріоритетні напрями реформування та модернізації вищої освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.

Основні поняття теми: педагогіка вищої школи, об'єкт і предмет педагогіки вищої школи, система педагогічних наук, методологія, цілісний педагогічний процес, освіта, вища школа, вища освіта, освітня діяльність, категорії педагогіки вищої школи, система освіти в Україні, тенденції розвитку вищої освіти України, реформування вищої освіти, європейський освітній простір, Болонський процес.

Лекція 6. Управлінська структура виш. педагогічний менеджмент

Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою. Система управління вищим навчальним закладом. Організаційна та управлінська структура ВНЗ. Основні поняття теорії педагогічного менеджменту. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту. Кафедра-основний підрозділ університету. Основні завдання та функції діяльності кафедри.

Основні поняття теми: педагогічний менеджмент, принципи педагогічного менеджменту, функції педагогічного менеджменту, професійно-педагогічна діяльність, кафедра, корпоративна культура, місія і візія ВНЗ.

Лекція 7. Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Методи і засоби навчання у ВНЗ

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Організація освітнього процесу. Закони та закономірності навчання.

Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи. Сутність і структура процесу навчання у ВНЗ.

Принципи, методи та засоби навчання у вищому навчальному закладі. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності.

Основні поняття теми: дидактика вищої школи, об'єкт і предмет дидактики вищої школи, зміст вищої освіти, нормативні документи, навчальний план, навчальна програма, методи навчання, засоби навчання, педагогічний процес, структура педагогічного процесу, знання, уміння, навички, компетентності.

Лекція 8. Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і умінь студентів у ВНЗ

Лекції та методика їх проведення. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах.

Комплексні форми організації навчання. Дидактичні основи індивідуальних занять. Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота, вимоги до її організації. Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності. Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів. Система діагностики знань і умінь студентів у вищому навчальному закладі. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Основні поняття теми: лекція, семінарські заняття, практичні заняття, комплексні форми організації навчання, індивідуальні заняття, педагогічна практика, виробнича практика, самостійна робота, дистанційне навчання, науково-дослідна робота, контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів, модульно-рейтингова технологія навчання, кредитно-модульна технологія навчання.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Блок-модуль 1		Блок-модуль 2		Блок-модуль 3		Блок-модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	-	-	-			-	-		
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	3	15	6	30
Виконання модульної роботи	25	0	0	1	25	0	0	1	25
Разом			34		59		39		79
Максимальна кількість балів: 211									
Розрахунок коефіцієнта: 3,52									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Блок-модуль I

Тема: Психологічна характеристика студентського віку

1. Опрацювавши тему за підручником і першоджерелами, створити свою типологію сучасних студентів.

Тема: Психологія студентської групи

1. Охарактеризувати функції та засоби дій куратора академічної групи щодо адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ і становлення студентської академічної групи.

Блок-модуль II

Тема: Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи

1. Опрацювавши зміст теми, скласти карту інвентаризації власних професійно спрямованих якостей

Тема: Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами

1. Проаналізувати у таблиці зміст директивної та діалогічної форм спілкування викладача зі студентами, визначивши переваги та недоліки кожної форми

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Блок-модуль III.

Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи Тенденції розвитку вищої освіти

України початку третього тисячоліття.

1. Опрацювати текст Закону України "Про вищу освіту", звернути увагу на сутність принципів вищої освіти, нові стратегії розвитку.

2. Ознайомитися із сутністю основних педагогічних термінів, що стосуються вищої освіти, функції керівника ВНЗ; права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу.

3. Підготувати е-презентації на теми: «Методологія педагогіки вищої школи. Компетентнісний підхід – інноваційна парадигма розвитку вищої освіти в сучасній Україні»; «Якість освіти у вищому навчальному закладі»; «Академічна свобода: як її розуміти?».

Тема: Види та функції діяльності викладача вищої школи.

1. Охарактеризувати особливості різних видів та функцій діяльності викладача вищої школи (науково-педагогічна, дослідницька, соціально-гуманітарна тощо).

2. Підготувати презентацію на тему: « Від чого залежить репутація, імідж та авторитет викладача вищої школи

3. Проаналізувати дії викладачів вищої школи, які є виявом педагогічної культури викладача».

4. Визначити особливості наукової етики викладача вищої школи: сутність та принципи.

5. Розкрити сутність принципи управління сучасним вищим навчальним закладом.

6. Сформулювати 8–10 правил ставлення керівника колективу до органів самоврядування.

Блок-модуль IV.

Тема: Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі.

Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ

1. Ознайомитися зі змістом Закону України "Про вищу освіту", з'ясувати сутність таких складових: стандарти вищої освіти, організація навчально-виховного процесу.

2. Проаналізувати типовий навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху й оцінити його зміст з погляду врахування дидактичних вимог.

3. Підготувати презентацію «Ринок праці та сучасні вимоги до підготовки фахівця».

4. Проаналізувати власний досвід самостійної роботи з науковими джерелами і розмежувати уміння, якими оволоділи, і такі, які ще не стали вашим надбанням.

5. Опрацювати 1-2 статті з сучасних педагогічних видань, які стосуються дидактичних проблем вищої школи.

Тема: Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і вмінь студентів у ВНЗ

1. Скласти план проведення практичного чи лабораторного заняття з окремої дисципліни, окресливши його методичне забезпечення.

2. Опрацювати кілька інформаційних джерел із метою ознайомлення з технологією кредитно-модульного навчання і методикою запровадження рейтингової системи оцінювання навчальної діяльності студентів.

3. Підготувати е-презентацію на тему «Інноваційні технології навчання у вищій школі».

Оцінка за виконання завдань для самостійної роботи є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи магістрантами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Карта самостійної роботи магістранта

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЧАСТИНА I. ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ			
Змістовий модуль I. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТСТВА			
Тема: Психологічна характеристика студентського віку (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, тестування, екзамен	5	I

Тема: Психологія студентської групи (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, тестування, екзамен	5	II
Змістовий модуль II. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ			
Тема: Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, тестування, екзамен	5	III - IV
Тема: Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, тестування, екзамен	5	V
ЧАСТИНА II. ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ			
Змістовий модуль III. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ			
Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, тестування, екзамен	5	VI
Тема: Види та функції діяльності викладача вищої школи (5 год.)		5	VII
Змістовий модуль IV. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ			
Тема: Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Принципи, методи та засоби навчання у ВНЗ (5 год.)	семинар, модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	5	VIII
Тема: Форми організації навчання у вищій школі. Система діагностики знань і вмінь студентів у ВНЗ (5 год.)	Модульний контроль, підсумкове тестування, екзамен	5	IX
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю.

Форма проведення модульного контролю є письмовою.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види та терміни контролю.

Форма проведення: письмова.

Тривалість проведення: 2 години

Максимальна кількість балів: 20 балів

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

6.6. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Проаналізуйте місце і роль педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
2. Розкрийте зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками на засадах порівняльного аналізу.
3. Узагальніть методологічні аспекти педагогіки вищої школи на засадах компаративістського аналізу методологічних підходів.
4. Охарактеризуйте декілька понять Закону України « Про вищу освіту».
5. Проаналізуйте зміст понять «компетенція» та «компетентність» та на засадах узагальнення науково-педагогічного досвіду використання визначте їх сутнісну відмінність.
6. Розкрийте системні взаємозв'язки компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі.
7. Систематизуйте закономірності педагогічного процесу у вищій школі на засадах їх ієрархізації.
8. Окресліть проблемне поле щодо визначення провідних категорій педагогіки вищої школи.
9. Доведіть значущість дотримання логічної послідовності при визначенні мети, завдань та змісту вищої освіти в Україні на засадах компетентнісного підходу.
10. Проаналізуйте стан і тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття з позицій реалізації положень компетентнісного підходу.
11. Покажіть динаміку реалізації положень Болонського процесу в системі вищої освіти України.
12. Доведіть доцільність реформування та модернізації вищої освіти в Україні за пріоритетними напрями в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.
13. Розкрийте основні принципи управління сучасним вищим навчальним закладом.
14. Проаналізуйте місце і роль дидактики як галузі педагогіки вищої школи.
15. Доведіть комплікативність об'єкта та предмета дидактики вищої школи.
16. Запропонуйте узагальнений огляд досвіду організації навчально-виховного процесу у вищій школі та запропонуйте потенційні можливості його вдосконалення.
17. Визначить основні функції та види діяльності викладача вищого навчального закладу.
18. Окресліть проблемне поле щодо визначення змісту освіти на ґрунті аналізу нормативних документів, що визначають зміст вищої освіти.
19. Доведіть значущість дотримання логічної послідовності при розробці навчальних планів, навчальних програм та навчальної літератури в системі вищої школи.
20. Узагальніть науково-педагогічні положення щодо визначення сутності процесу навчання у ВНЗ та розкрийте системні взаємозв'язки в його структурі.
21. На компаративістських засадах проаналізуйте систему принципів навчання у вищому навчальному закладі.
22. Доведіть комплікативність проблеми визначення та класифікації методів навчання у вищому навчальному закладі та добору відповідних засобів навчання.
23. Узагальніть дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі на засадах реалізації компетентнісно-орієнтованої парадигми підготовки фахівця вищої кваліфікації.
24. Проаналізуйте структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками з проекцією на формування компетенцій та компетентностей фахівця вищої кваліфікації.
25. Узагальніть науково-педагогічний досвід щодо генези лекції як провідної форми організації навчального процесу у вищій школі та методики їх проведення.
26. Окресліть проблемне поле щодо визначення психолого-педагогічних вимог до проведення лекції у вищій школі.
27. Узагальніть науково-педагогічний досвід щодо організації та методики проведення семінарських занять як форми організації навчального процесу у вищій школі.

28. Узагальніть дидактичні вимоги до організації та проведення практичних занять у вищих навчальних закладах.
29. Узагальніть науково-педагогічні положення щодо визначення сутності процесу консультування та здійсніть порівняльний аналіз видів консультацій.
30. Доведіть доцільність запровадження комплексних форм організації навчання у вищій школі та проаналізуйте їх потенційні можливості з урахуванням використання інформаційних технологій навчання.
31. Проаналізуйте дидактичні основи організації та проведення індивідуальних занять у вищій школі з проєкцією на оптимізацію процесів формування компетенцій та компетентностей викладача вищої школи.
32. Схарактеризуйте доцільність інтеграції навчально-виховного процесу та педагогічної практики студентів на засадах компетентнісного підходу.
33. Доведіть комплікативність проблеми організації самостійної роботи студентів в умовах реалізації положень Болонського процесу.
34. Аргументуйте обґрунтованість потреби запровадження дистанційного навчання в системі освіти: соціально-економічна доцільність, сутність, умови ефективності.
35. Розкрийте діалектичні зв'язки форм, видів і методів організації науково-дослідницької роботи студентів у контексті формування дослідницьких компетенцій майбутніх фахівців вищої кваліфікації.
36. Схарактеризуйте доцільність константного вдосконалення системи діагностики знань і вмінь студентів у вищому навчальному закладі та рівня сформованості відповідних компетенцій та компетентностей.
37. Доведіть значення оцінювання навчальних досягнень студентів, розкрийте функціональну роль оцінювання в контексті переорієнтації на компетентнісно-орієнтовану освіту.
38. Проаналізуйте генезу можливостей контролю та самоконтролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів в умовах використання інформаційних засобів навчання та контролю.
39. Проаналізуйте систему модульно-рейтингового контролю на засадах порівняльного співставлення з іншими системами контролю знань .
40. Доведіть доцільність урахування психологічних особливостей студентського віку та наявності знань про типологію студентів у процесі оптимізації навчально-виховного процесу у вищій школі..
41. Окресліть проблемне поле щодо визначення критеріїв вихованості особистості.
42. Доведіть доцільність розвитку педагогічного менеджменту як сучасної теорії управління освітою.
43. Проаналізуйте систему управління вищим навчальним закладом. Визначте потенційні можливості її вдосконалення.
44. Узагальніть науково-педагогічний досвід щодо загальної характеристики принципів і функцій педагогічного менеджменту. Проаналізуйте специфічні особливості діяльності викладача ВНЗ.
45. Доведіть домінуючо-визначальну роль професійно-педагогічного спілкування викладача вищої школи у забезпеченні суб'єкт-суб'єктної взаємодії в системі «викладач-студент».
46. Доведіть значущість феномену педагогічної культури викладача вищої школи як ознаки його професійно-педагогічної компетентності.
47. Предмет психології вищої школи як науки, її завдання.
48. Міждисциплінарні зв'язки психології вищої школи.
49. Функції та принципи здійснення викладачем психологічного дослідження.
50. Методологія психологічного дослідження.
51. Характеристика етичних принципів дослідника.
52. Типові особливості фізичного та фізіологічного розвитку періоду студентства.
53. Ознаки досягнення інтелектуальної та особистісної зрілості в студентському віці.

54. Характеристика потребової сфери студентської молоді.
55. Становлення Я-концепції майбутнього фахівця.
56. Формування ідентичності особистості студентського віку.
57. Характеристика типових криз особистості студентського періоду.
58. Детермінація та ознаки криз професійного навчання.
59. Механізми та результати соціалізації студента.
60. Етапи соціалізації особистості студентського періоду.
61. Форми адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ.
62. Типи та чинники адаптації студентів до навчання у ВНЗ.
63. Типологія сучасних студентів: альтернативні підходи.
64. Ознаки навчально-професійної діяльності як провідної для періоду студентства.
65. Типові шляхи професіоналізації студентів.
66. Напрями професіоналізації особистості студентів.
67. Формування професійної спрямованості в студентському періоді.
68. Формування фахової компетентності в студентському періоді.
69. Роль самовиховання у професійному зростанні студента.
70. Особливості навчально-професійної діяльності студента.
71. Типові чинники обмежень інтелектуальних функцій студентів.
72. Типова мотивація професійного вибору юнацтва та її вплив на мотиви учіння студентів.
73. Типологія мотивів учіння студентів.
74. Формування професійних мотивів навчання студентів.
75. Психолого-педагогічні умови формування професійної мотивації навчання студентів.
76. Розвиток пізнавальної самостійності студентів.
77. Психологічні бар'єри самостійної навчальної діяльності студентів.
78. Розвиток творчого потенціалу студентів.
79. Чинники і показники успішності навчально-професійної діяльності студентів.
80. Типові причини неуспішності навчально-професійної діяльності студента.
81. Шляхи усунення неуспішності навчально-пізнавальної діяльності студента.
82. Поняття студентської групи, її психологічні особливості.
83. Структура студентської академічної групи.
84. Стадії становлення структури студентської групи.
85. Ознаки та функції студентського колективу як стадії розвитку академічної групи.
86. Чинники та види конфліктів у студентській академічній групі.
87. Типові проблеми управління студентською академічною групою.
88. Лідерство як механізм інтеграції студентської групи.
89. Функції та умови студентського самоврядування.
90. Структура науково-педагогічної діяльності викладача.
91. Поняття професіоналізму діяльності та особистості викладача.
92. Критерії педагогічної майстерності сучасного викладача.
93. Особливості педагогічної творчості сучасного викладача.
94. Педагогічні здібності викладача вищої школи.
95. Психологічна компетентність викладача вищої школи.
96. Індивідуальний стиль професійної діяльності викладача вищої школи.
97. Зміст і різновиди професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
98. Імідж та педагогічні цінності сучасного викладача вищої школи.
99. Чинники авторитету сучасного викладача.
100. Типологія сучасних викладачів.
101. Функції педагогічного управління навчальним процесом у вищій школі.
102. Функції педагогічного контролю та оцінки навчальної діяльності студента.
103. Мета і зміст виховання студентів у ВНЗ.

104. Психологічні механізми, критерії та етапи розвитку моральної свідомості особистості.
105. Характеристика основних напрямів реалізації функцій виховання студентів.
106. Соціальний і психологічний зміст професійно-педагогічного спілкування.
107. Завдання професійно-педагогічного спілкування викладача зі студентами.
108. Функції професійно-педагогічного спілкування викладача зі студентами.
109. Компоненти структури педагогічних взаємин викладача зі студентами.
110. Рівні сформованості педагогічних взаємин викладача та студентів.
111. Засоби оптимізації педагогічного спілкування викладача зі студентами.
112. Аспекти комунікативної педагогічної позиції викладача.
113. Класифікація типових стилів педагогічного спілкування викладача зі студентами.
114. Суперечності педагогічної взаємодії викладач зі студентами.
115. Типові бар'єри педагогічної взаємодії викладача та студентів
116. Причини бар'єрів педагогічної взаємодії викладача та студентів.
117. Характеристика діалогічного спілкування викладача та студентів.
118. Функції та типи конфлікту між викладачем і студентом.
119. Ознаки та стадії розвитку педагогічного конфлікту у ВНЗ.
120. Стратегії вирішення педагогічного конфлікту викладача і студента.
121. Профілактика та корекція конфліктів педагогічної взаємодії у ВНЗ

7. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи»

Модулі	Частина I						Частина II					
	I			II			III			IV		
Назва модуля	Психологічна характеристика студентства			Психологія особистості та діяльності викладача ВШ			Загальні основи педагогіки вищої школи			Дидактика вищої школи		
Кількість балів за модуль	71 бал			71 бал			71 бал			71 бал		
Лекції	1 б.	2 б.		1 б.	2 б.		1 б.	2 б.		2 б.	1 б.	
Семінарські заняття		11 б.	22 б.		11 б.	22 б.	11 б.		22 б.		11 б.	22 б.
Дати												
Теми лекцій	Психологія вищої школи як наука			Професіоналізм освітньої діяльності викладача			Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України			Зміст освіти у вищійшкільній освіті		
	Психологічна характеристика студентського віку			Психологічні засади управління навчальним процесом вищої школи			Управлінська структура ВНЗ. Педагогічний менеджмент			Форми організації навчання у вищійшкільній освіті.		

Теми семінарських занять		Психологічна характеристика студентського віку	Професійне становлення особистості студента		Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача	Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами	Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України		Види та функції діяльності викладача вищої школи		Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі	Розвиток професійно-педагогічних умінь (третинг)
Самостійна робота		5 балів	5 балів		5 балів	5 балів	5 балів		5 балів	5 балів		5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)							Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				
Підсумковий контроль (екзамен)												

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Барабанова В.В. Представление студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения / В.В. Барабанова, М.Е. Зеленова // Психологическая наука и образование. – 2002. – № 2. – С. 28-41.
2. Берак О. Установка на развитие личности студента / О. Берак, А. Шибяев // Вестник высшей школы. – 1990. – №10. – С. 23-28.
3. Булах І.С. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів : навч.-метод. посіб. / І.С. Булах, Л.В. Долинська. – К.: НПУ, 2002. – 114 с.
4. Варнавських К.М. Проблема професійного самовизначення молоді на сучасному етапі ринкових перетворень // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2002. – №4. – С. 109-115.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
6. Дубовицкая Т.Д. Диагностика уровня профессиональной направленности студентов // Психологическая наука и образование. – 2004. – №2. – С.82-85.
7. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
8. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: [www/osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php](http://www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php) on line 64
9. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
10. Зиновкина М. Вузовский педагог XXI века / М. Зиновкина // Высшее образование в России. – 1998. – № 3. – С. 14-16.
11. Зубкова І.Ю. Психологічні особливості Я-образу вчителя-професіонала за структурними компонентами цілісної моделі / І.Ю. Зубкова // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 5. – С. 4-11.
12. Исаева Т.Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя / Т.Е. Исаева // Педагогика. – 2006. – № 9. – С. 55-60.
13. Леонтьев А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента // Психология в вузе. – 2003. – №1-2. – С. 232-241.
14. Макарова Л.Н. Преподаватель высшей школы: индивидуальность, стиль, деятельность: В 2 ч. / Науч. ред. Исаев И.Ф. – М.-Тамбов: Изд-во ТГУ, 2000. – Ч.1. – 244 с.
15. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
16. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2006. – 206 с.
17. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
18. Носков В.И. Студент гуманитарного вуза: проблема личностной самоактуализации // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. – №2. – С. 42-44.
19. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
20. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підр. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – С. 77-98.
21. Поторій Я.І. Особливості ціннісно-мотиваційної сфери студента / Я.І. Поторій // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – №2. – С. 36-39.
22. Преподаватель вуза: технологи и организация деятельности: Учеб. пособие / Под ред. д-ра эконом. наук, проф. С.Д. Резника. -3-е изд., доп. и перераб. – М.: Инфра-М, 2011. -361с.
23. Середницька І. Стресостійкість як засіб попередження конфліктів у студентській молоді / І. Середницька // Педагогічна думка. – 2005. – № 4. – С. 20-24.
24. Слостенин В.А. Профессионализм педагога: акмеологический контекст / В.А. Слостенин //

- Педагогическое образование и наука. – 2002. – № 4. – С. 4-9.
25. Соколова І.М. Рівень конфліктності та ступінь емоційного напруження у студентів молодших курсів / І.М. Соколова // Вісник ХДПУ. – Х., 2001. – Вип. 5: Психологія. – С. 170-174.
26. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
27. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
28. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.
29. Юрченко В.І. Вплив взаємин між студентами і викладачами на Я-концепцію майбутнього вчителя / В.І. Юрченко // Освіта і управління. – 1997. – № 1. – С. 119-123.
30. Юрченко В.І. Оцінні ставлення в педагогічній взаємодії / В.І. Юрченко // Освіта і управління. – 1998. – № 4. – С. 91-98.
31. Яценко Е.Ф. Исследование ценностно-смыслового аспекта самоактуализации студентов / Е.Ф. Яценко // Вопросы психологии. – 2007. – №1. – 80-90.

Додаткова:

1. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.
2. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. – М., 1980.
3. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.
4. Вища освіта України: Стан та тенденції: Матер. до підсумкової колегії МОН України / За ред. В.Г. Кременя. – К., 2000.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.
6. Герасина Л.Н. Современная высшая школа в условиях реформирования образования. – Х.: Торсінг, 1993.
7. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2003.
8. Кремень В.Г. Філософія освіти XXI століття // Освіта Українці. – 2002. – 28 грудня. – № 102 – 103.
9. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007.
10. Легостаев И.И. Проблемы диагностики стандарта высшего образования. – М.: Прометей, 1995.
11. Огнев'юк В.О., Фурман А.В. Принцип модульності в історії освіти. – Ч. I. УПКККО Міністерства освіти України. – К., 1996.
12. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: ІНТЛ, 1995.
13. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
14. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
15. Приходько М.І. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001.
16. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования :от деятельности к личности: учеб. пособие/С.Д.Смирнов.-М.:Академия,2005.
17. Хоружа Л.Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності викладача вищої школи // Вища школа. -2015.-№6.-С.9-19.

ДОДАТОК

до робочої навчальної програми навчальної дисципліни

Теорія та методика викладання у вищій школі: Педагогіка та психологія вищої школи
для студентів

Спеціальності 231 Соціальна робота
Освітнього рівня другого (магістерського)
Освітньої програми 231.00.02 Соціальна робота

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ЧАСТИНА І. ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТСТВА

Семінар 1. Тема: Психологічна характеристика студентського віку (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Пізня юність як типовий період розгортання студентства.
2. Суперечності та кризи студентського віку.
3. Адаптація студента до умов навчання у вищій школі.
4. Типологія сучасних студентів.

II. захист творчого проекту.

Семінар 2. Тема: Професійне становлення особистості студента (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Професіоналізація особистості як новоутворення студентського віку.
2. Чинники та механізми формування Я-концепції майбутнього фахівця.
3. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.
4. Роль самовиховання у професійному зростанні студента.

II. захист творчого проекту.

Рекомендована література

Основна:

1. Барабанова В.В. Представление студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения / В.В. Барабанова, М.Е. Зеленова // Психологическая наука и образование. – 2002. – № 2. – С. 28-41.
2. Берак О. Установка на развитие личности студента / О. Берак, А. Шибяев // Вестник высшей школы. – 1990. – №10. – С. 23-28.
3. Варнавських К.М. Проблема професійного самовизначення молоді на сучасному етапі ринкових перетворень // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2002. – №4. – С. 109-115.
4. Дубовицкая Т.Д. Диагностика уровня профессиональной направленности студентов // Психологическая наука и образование. – 2004. – №2. – С.82-85.
5. Леонтьев А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента // Психология в вузе. – 2003. – №1-2. – С. 232-241.
6. Носков В.И. Студент гуманитарного вуза: проблема личностной самоактуализации // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. – №2. – С. 42-44.
7. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підр. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – С. 77-98.

8. Поторій Я.І. Особливості ціннісно-мотиваційної сфери студента / Я.І. Поторій // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – №2. – С. 36-39.
9. Яценко Е.Ф. Исследование ценностно-смыслового аспекта самоактуализации студентов / Е.Ф. Яценко // Вопросы психологии. – 2007. – №1. – 80-90.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Семінар 3. Тема: Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача, його показники та механізми формування.
2. Типологія сучасних викладачів.
3. Педагогічна творчість як феномен професіоналізму викладача

II. захист творчого проекту.

Семінар 4. Тема: Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами

(2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Феномен конфлікту між викладачем і студентом.
2. Ознаки та стадії розвитку педагогічного конфлікту у ВНЗ.
3. Стратегії вирішення педагогічного конфлікту викладача і студента.

II. захист творчого проекту.

Рекомендована література

Основна:

1. Булах І.С. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів : навч.-метод. посіб. / І.С. Булах, Л.В. Долинська. – К.: НПУ, 2002. – 114 с.
2. Зиновкина М. Вузовский педагог XXI века / М. Зиновкина // Высшее образование в России. – 1998. – № 3. – С. 14-16.
3. Зубкова І.Ю. Психологічні особливості Я-образу вчителя-професіонала за структурними компонентами цілісної моделі / І.Ю. Зубкова // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 5. – С. 4-11.
4. Исаева Т.Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя / Т.Е. Исаева // Педагогика. – 2006. – № 9. – С. 55-60.
5. Макарова Л.Н. Преподаватель высшей школы: индивидуальность, стиль, деятельность: В 2 ч. / Науч. ред. Исаев И.Ф. – М.-Тамбов: Изд-во ТГУ, 2000. – Ч.1. – 244 с.
6. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / О.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.І. Юрченко. – К.: НПУ, 2006. – 206 с.
7. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підр. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – С. 290-299.
8. Слостенин В.А. Профессионализм педагога: акмеологический контекст / В.А. Слостенин // Педагогическое образование и наука. – 2002. – № 4. – С. 4-9.
9. Середницька І. Стресостійкість як засіб попередження конфліктів у студентської молоді / І. Середницька // Педагогічна думка. – 2005. – № 4. – С. 20-24.
10. Соколова І.М. Рівень конфліктності та ступінь емоційного напруження у студентів молодших курсів / І.М. Соколова // Вісник ХДПУ. – Х., 2001. – Вип. 5: Психологія. – С. 170-174.
11. Юрченко В.І. Вплив взаємин між студентами і викладачами на Я-концепцію майбутнього вчителя / В.І. Юрченко // Освіта і управління. – 1997. – № 1. – С. 119-123.

12. Юрченко В.І. Оцінні ставлення в педагогічній взаємодії / В.І. Юрченко // Освіта і управління. – 1998. – № 4. – С. 91-98.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Семінар 5. Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
2. Методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки.
3. Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі. Закономірності педагогічного процесу у вищій школі. Категорії педагогіки вищої школи. Методи педагогіки вищої школи.
4. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура. Принципи діяльності освітніх закладів.
5. Стан і тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття. Болонський процес. Пріоритетні напрями реформування та модернізації вищої освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.

II. Захист творчого проекту.

Семінар 6. Тема. Види та функції діяльності викладача вищої школи (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Функції діяльності викладача вищої школи.
2. Основні види діяльності викладача вищої школи та їхні особливості..
3. Кафедра – основний навчально – науковий підрозділ університету.
4. Система взаємовідносин на кафедрі та розподіл функціональних обов'язків.
5. Ієрархія взаємовідносин працівників у системі управління вищим навчальним закладом.

II. Захист творчого проекту.

Модульний контроль.

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: www.osvita.org.ua/xscore/core_session.lib.php on line 64
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
5. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
7. Преподаватель вуза: технологи и организация деятельности: Учеб. пособие / Под ред. д-ра эконом. наук, проф. С. Д. Резника. -3-е изд., доп. и перераб. – М.: Инфра-М, 2011. -361 с.

8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.

Додаткова:

1. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.
2. Вища освіта України: Стан та тенденції: Матер. до підсумкової колегії МОН України / За ред. В.Г. Кременя. – К., 2000.
3. Герасина Л.Н. Современная высшая школа в условиях реформирования образования. – Х.: Торсінг, 1993.
4. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2003.
5. Кремень В.Г. Філософія освіти ХХІ століття // Освіта України. – 2002. – 28 грудня. – № 102 – 103.
6. Огнев'юк В.О., Фурман А.В. Принцип модульності в історії освіти. – Ч. I. УПКККО Міністерства освіти України. – К., 1996.
7. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: ІНТЛ, 1995.
8. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
9. Хоружа Л.Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності викладача вищої школи // Вища школа. -2015. -№6. -С.9-19.

**Змістовий модуль IV
ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Семінар 7. Тема: Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Організація навчально-виховного процесу. Закони та закономірності навчання.
2. Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи. Сутність і структура процесу навчання у ВНЗ.
3. Принципи, методи та засоби навчання у вищому навчальному закладі. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності.
4. Лекції та методика їх проведення. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.
5. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах.
6. Комплексні форми організації навчання. Дидактичні основи індивідуальних занять.
7. Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота, вимоги до її організації.
8. Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності.
9. Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів.
10. Система діагностики знань і вмінь студентів у вищому навчальному закладі. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

II. Навчальна дискусія.

III. Захист творчого проекту.

Семінар 8. Тема: Розвиток професійно-педагогічних умінь викладача (тренінг) (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Характеристика базових професійно-педагогічних умінь викладача.

2. Завдання та вправи на розвиток професійно-педагогічних умінь

II. Навчальна дискусія

Модульний контроль знань

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. – 6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про загальну середню освіту» – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14
3. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2008 року). – Режим доступу: www.osvita.org.ua/xcore/core_session.lib.php on line 64
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
5. Указ Президента України № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року". – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
7. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
8. Оргинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.
10. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.

Додаткова:

1. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы. – М., 1980.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.
4. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007.
5. Легостаев И.И. Проблемы диагностики стандарта высшего образования. – М.: Прометей, 1995.
6. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. /З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005.
7. Приходько М.І. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001.
8. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования : от деятельности к личности: учеб. пособие/С.Д.Смирнов.-М.: Академия, 2005.